

## Regeringens proposition

1978/79: 46

om stöd till vissa energibesparande åtgärder inom näringslivet;

beslutad den 26 oktober 1978.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLA ULLSTEN

CARL THAM

### Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag om ökat stöd till vissa energibesparande och sysselsättningsstimulerande åtgärder inom näringslivet. Förslaget innebär att vid sidan av nuvarande bidrag om högst 35 % ett särskilt bidrag om 15 % av godkända kostnader tillfälligt införs för åtgärd som innebär uppförande av fastbränsleanläggning eller mottrycksanläggning, för åtgärd som innebär tillvaratagande av spillvärme för fjärrvärmeleveranser samt för annan åtgärd som förbättrar energihushållningen inom näringslivet. Åtgärden skall medföra en viss minsta energibesparing för att det särskilda tillägget skall utgå. Huvuddelen av utrustningen för den energibesparande åtgärden skall beställas före den 1 juli 1979 och som regel levereras före den 1 juli 1980. Det extra medelsbehov som det ökade stödet kommer att medföra beräknas till 75 milj. kr.

1 Riksdagen 1978/79. 1 saml. Nr 46.

**Kartong.** S. 2 näst sista raden står: högst 500 kilowatt, skall stå: högst 1 500 kilowatt.

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag  
PROTOKOLL  
vid regeringssammanträde  
1978-10-26

**Närvarande:** statsministern Ullsten, ordförande, och statsråden Sven Romanus, Mundebo, Wikström, Friggebo, Wirtén, Huss, Rodhe, Wahlberg, Hansson, Enlund, Lindahl, Winther, De Geer, Cars, Gabriel Romanus, Tham, Bondestam.

**Föredragande:** statsrådet Tham

### **Proposition om stöd till vissa energibesparande åtgärder inom näringslivet**

---

I statsbudgeten för budgetåret 1978/79 har under anslaget Energibesparande åtgärder inom näringslivet m. m. anvisats ett reservationsanslag om 310 milj. kr.

Från detta anslag bestrids utgifter för statsbidrag dels enligt förordningen (1975: 422, omtryckt 1978: 339) om statsbidrag till energibesparande åtgärder inom näringslivet m. m., dels enligt förordningen (1974: 250, omtryckt 1978: 290) om statsbidrag till energibesparande åtgärder inom trädgårdsföretag.

Bidrag inom näringslivets område lämnas för åtgärder i byggnader, för åtgärder inom industriella processer, för framtagande av vissa prototyper och demonstrationsanläggningar m. m. samt för vissa åtgärder beträffande små vattenkraftverk.

Bidrag utgår för åtgärder som syftar till bättre hushållning med energi eller användning av annat bränsle än olja inom industriella processer och byggnader. Till prototyper och demonstrationsanläggningar lämnas bidrag för att introducera sådan ny teknik som innebär bättre hushållning med energi, återvinning av energikrävande varor eller av energi ur avfall, användning av annat bränsle än olja eller effektivare fjärrvärmedistribution. Bidrag för framtagande av energiproduktionsanläggning utgår om anläggningen innebär tillämpning av teknik som kan antas komma att bli lönsam. Sedan den 1 juli 1978 kan vidare bidrag utgå för åtgärd som syftar till att vidmakthålla, öka eller få till stånd elproduktion i vattenkraftverk som efter åtgärdens genomförande har en installerad effekt av minst 100 och högst 1 500 kilowatt.

Statsbidrag utgår med högst 50% av godkända kostnader för prototyper

och demonstrationsanläggningar m. m. och med högst 35 % av godkända kostnader för övriga åtgärder.

Bidragsverksamheten administreras, vad gäller energibesparande åtgärder inom andra delar av näringslivet än trädgårdsnäringen, av statens industriverk, vars utgifter för administration, information, utredning och uppföljning av verksamheten också täcks från anslaget. Fråga om bidrag prövas av regeringen då bidraget kan antas komma överstiga vissa beloppsgränser och av regional utvecklingsfond i vissa andra fall samt i övrigt av statens industriverk.

Regeringen har bemyndigats att under innevarande budgetår i samband med bidrag till energibesparande åtgärder inom näringslivet samt till prototyper och demonstrationsanläggningar ikläda staten ekonomisk förpliktelse, vilken inberäknat löpande beslut innebär åtaganden om högst 25 milj. kr. under budgetåret 1979/80 och högst 15 milj. kr. under budgetåret 1980/81.

Våren 1977 beslöt riksdagen (prop. 1976/77: 95 bil. 3, NU 1976/77: 38, rskr 1976/77: 298) att ett särskilt tillägg om 20 %, utöver bidraget om högst 35 %, skulle utgå för energibesparande åtgärder inom industriella processer. Som villkor för tillägget gällde att maskiner och annan större utrustning för åtgärden skulle beställas före den 1 juli 1977 och levereras före den 1 januari 1978. I fråga om omfattande utrustning kunde dock tillägget undantagsvis utgå även om leveransen skedde viss tid efter den 1 januari 1978.

### Föredraganden

Stödet till energibesparande investeringar inom näringslivet m. m. infördes våren 1974 (prop. 1974: 69, CU 1974: 21, JoU 1974: 19, rskr 1974: 180, rskr 1974: 196). Sedan dess har riksdagen anvisat sammanlagt 828 milj. kr. för sådant stöd och för administration m. m. av stödet. Av de anvisade medlen har 657 milj. kr. beräknats för åtgärder i näringslivets byggnader och för åtgärder inom industriella processer m. m., 157 milj. kr. för framtagande av prototyper och demonstrationsanläggningar m. m. samt 14 milj. kr. för åtgärder inom trädgårdsnäringen.

Det särskilda tillägg om 20 %, som utgick under viss del av år 1977, infördes för att dels stimulera till ökade insatser vad gäller energibesparande åtgärder inom näringslivet, dels stimulera industrins investeringar och därmed förbättra sysselsättningsläget. Särskilt tillägg har utgått i sammanlagt ca 180 fall. Intresset för att vidta de bidragsberättigade åtgärderna var mycket stort, vilket fick till följd bl. a. att ansökningar gjordes om statsbidrag till ett sammanlagt belopp som överskred ramen för tillgängliga medel. Det förstärkta stödet medförde att ett antal energibesparande åtgärder som annars inte skulle ha genomförts kom till stånd och att ett antal åtgärder tidigarelades, vilket förbättrade sysselsättningsläget.

Jag finner det angeläget att nu åter öka insatserna beträffande energibesparing inom näringslivet genom att införa ett förstärkt stöd. Liksom vid tidigare tillfälle bör stödet inriktas på åtgärder som förbättrar energihushållningen inom näringslivet. De särskilda insatserna bör enbart gälla åtgärder där känd teknik tillämpas, eftersom prototyper och demonstrationsanläggningar enligt min mening lämpar sig mindre väl för denna typ av tillfälliga insatser. De åtgärder som jag nu förordar kommer, utöver att förbättra energihushållningen, också att stimulera vissa delar av vår industri och därmed förbättra sysselsättningsläget.

Erfarenheterna från tidigare tillfälle med förstärkt stöd visar att det i huvudsak var ett begränsat antal större projekt som svarade för den åstadkomna energibesparingen. Det var också framför allt större projekt som kom att tidigareläggas på grund av det förstärkta stödet. Jag anser därför att ett förstärkt stöd nu bör inriktas mot större projekt. Därmed erhålls ett lättadministrerat system, som ger en förhållandevis stor energibesparing. Åtgärder som bör komma i fråga för stöd är uppförande av anläggning för eldning med fasta bränslen och tillvaratagande av spillvärme inom industrin för fjärrvärmeleveranser. I båda fallen bör krävas att åtgärden medför en årlig oljebesparing, som uppgår till minst 2 000 toe (ton oljeekvivalenter). Övriga åtgärder, som förbättrar energihushållningen inom näringslivet, bör kunna erhålla det särskilda tillägget om besparingen blir minst 1 500 toe/år. För installation av industriella mottrycksanläggningar bör, med hänsyn till anläggningarnas särskilda karaktär, det förstärkta stödet kunna erhållas oavsett anläggningsstorlek.

Statsbidrag om högst 35 % till små vattenkraftverk har nyligen införts. Detta stöd har kunnat utgå under en mycket kort tid, varför någon förändring inte nu bör vidtas. Små vattenkraftverk bör därför inte nu komma i fråga för det särskilda tillägget.

Det förstärkta stödet bör på samma sätt som det tidigare utformas som ett särskilt bidrag vid sidan av det nu gällande bidraget om högst 35 %. Det särskilda tillägget bör sättas till 15 % av godkända kostnader för åtgärden. Åtgärder som förbättrar energihushållningen inom näringslivet kommer därmed att kunna erhålla statsbidrag om högst 50 %. Härigenom undviks att stödet till sådana åtgärder kan överstiga stödet till prototyper och demonstrationsanläggningar, vilket visade sig kunna skapa vissa problem vid föregående tillfälle, då det särskilda tillägget uppgick till 20 %.

Det särskilda stödet bör liksom det nu gällande bidraget om 35 % enbart gälla åtgärder i befintliga anläggningar. För det särskilda bidraget bör i övrigt de nuvarande reglerna om statsbidrag till energibesparande åtgärder gälla i tillämpliga delar.

En förutsättning för att särskilt bidrag för en energibesparande åtgärd skall medges bör vara att de viktigaste delarna av den utrustning som behövs beställs före den 1 juli 1979 och levereras före den 1 juli 1980. Med de viktigaste delarna bör avses pannan till en fastbränsleanläggning, tur-

binen och generatorn till en mottrycksanläggning och utrustning motsvarande mer än hälften av den sammanlagda kostnaden för hela utrustningen när det gäller övriga åtgärder. I vissa fall kan det emellertid visa sig svårt att klara kravet på leverans till den 1 juli 1980. I sådana fall bör – om särskilda skäl talar för detta – tillägg kunna medges även om de viktigaste delarna av utrustningen levereras viss tid härefter.

Vad jag här har förordat innebär att beslut om ytterligare statsbidrag för energibesparande åtgärder kommer att fattas under framför allt första halvåret 1979. Det tillkommande medelsbehovet beräknar jag till 75 milj. kr. Jag har då också tagit hänsyn till kostnaderna för administration m. m. av verksamheten liksom för information om det särskilda tillägget. Jag räknar med att utbetalningarna med anledning av dessa beslut i de allra flesta fall blir aktuella först under budgetåret 1979/80. Regeringen bör därför inhämta riksdagens bemyndigande att under budgetåret 1978/79 fatta beslut om bidrag till energibesparande åtgärder inom näringslivet, som inberäknat löpande beslut innebär åtaganden under budgetåret 1979/80 om 100 milj. kr., dvs. 75 milj. kr. utöver nuvarande bemyndigande om högst 25 milj. kr.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna vad jag har förordat rörande särskilt tillägg till energibesparande åtgärder inom näringslivet,
2. med ändring av tidigare beslut bemyndiga regeringen att under budgetåret 1978/79 ikläda staten ekonomiskt förpliktelse i samband med bidrag till energibesparande åtgärder inom näringslivet samt till prototyper och demonstrationsanläggningar, vilken inberäknat löpande beslut innebär åtaganden om högst 100 000 000 kr. under budgetåret 1979/80.

## Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

